

La generació global, nascuda a mitjans dels 70 i principis dels 80, té una relació utilitària i versàtil amb la llengua

En català, per publicar

Ada Castells
BARCELONA

La nova fornada d'autors en català, els qui ara en tenen vint i tants i trenta i pocs, mantenen una relació amb la llengua ben diferent de les generacions anteriors. Poden escriure en castellà o anglès la seva obra literària i, si ho fan en català, no és per preservar l'idioma, ni tan sols és perquè els sigui més fàcil, sinó perquè, simplement, així poden publicar.

El dinamisme editorial a la recerca de nous autors joves –descobertes que substitueixin la política d'autor–, i, sobretot, el gran nombre de premis literaris fan que la sortida sigui possible. Que després el llibre es vegi a les llibreries o sigui acollit per la premsa de masses tan àmpliament com si fos en castellà, ja és tota una altra història.

Queden lluny les voluntats i, en part, els sacrificis, d'un Jaume Fuster que de mica en mica omplia la pica i escrivia, com bona part dels seus companys de la generació dels 70, novel·la de gènere en català per popularitzar la llengua.

Els d'aquesta nova generació global no tenen res a

veure tampoc amb la fornada anterior, la dels que entren als quaranta. Aquests ja van penetrar a la literatura de la mà de Joaquim Carbó, Joles Senell i Sebastià Sorribas, ja van ser, de nens, uns *Grumets de la Galera*, i escriure en català és una conseqüència més lògica que ideològica.

La raó utilitària, en

Anna Carreras
(Barcelona, 1977)
'Camisa de foc'
(Ed. Empúries)

canvi, és característica dels joves. Cal dir, naturalment, que no de tots. En el món dels poetes i els estilistes, en què la llengua juga un paper artístic en la construcció de l'obra, decidir amb quina llengua escrius és més complex. De fet, a l'enquesta entre escriptors en català que va elaborar l'AECL fa tres mesos, l'ús de diverses llengües és, per la majoria, deguda a la naturalesa de l'encàrrec.

Escriptors mileuristes

Una altra de les característiques sorprenents d'aquesta fornada d'escriptors és que tenen més tendència a viure de l'escriptura i, fins i tot, a deixar feines bones per inaugurar un camí ben costerut, el que mena a poder pagar el lloguer amb el fruit del que escrius. Les generacions anteriors són molt més escèptiques en aquest sentit, potser perquè ja han comprovat que els beneficis econòmics no donen per gaire. Tal com va mostrar l'enquesta de l'AECL, només un 6'8% dels escriptors tenen ingressos de més de 18.000 euros anuals fruit de l'escriptura. La majoria compaginen l'ofici de la lletra fent de professors (34%),

Adele O'Longh
(Marsella, 1974)
'De Beauchastel a Barcelona'
Ed. La Magrana

Adele O'Longh escriu en francès i publica en català ■ MARIA ÀNGELS TORRES

davant d'un 5% que només escriuen.

El fet que ara els joves siguin més agosarats a l'hora de triar viure de les novel·les no vol dir que el panorama hagi canviat i de sobte els Països Catalans s'hagin convertit en el paradís que desitjaria tot autor en català: que els seus conciutadans llegissin literatura catalana en massa. No, això encara no s'ha produït. Simplement, aquests joves, tal com els passa als seus companys no implicats en la literatura, s'han acostumat, si no

vols per força, a viure com a mileuristes. Les condicions fan que siguin bohemis, sense cap intenció de ser-ho.

Edgar Cantero (Barcelona, 1981) és un bon exemple d'aquest perfil d'escriptor jove que es busca la vida a través de les lletres. Diibuixa còmics, fa fanzines, escriu contes, novel·les i guions. Va deixar una feina de dibuixant creatiu de publicitat, una feina que "odiava", per dedicar-se a escriure: "Quan em vaig adonar que estava imitant Jordi Lavanda, vaig pensar:

has de plegar".

Cantero es presenta a premis literaris des que tenia 18 anys. El 2005 va començar a guanyar-ne, el primer va ser a Vilavella, i ha anat fent calaix, fins a l'extrem de poder-se pagar un viatge a Nova York que després li ha servit per fer la seva primera novel·la: *Dormir amb Winona Ryder* (Proa).

De tota manera, en una ocasió en què no havia guanyat res "vaig haver de tornar a casa amb un euro i 75 cèntims al meu compte corrent, però vaig guanyar

Edgar Cantero
(Barcelona, 1981)
'Dormir amb
Winona Ryder'
(Ed. Proa)

Gerard Guix
(Vic, 1975)
'Dia de caça'
(Ed. Columna)

Teresa Roig
(Igualada, 1975)
'L'herència de Horst'
(Ed. Alisis)

1. Edgar Cantero va de premis ■ F. MELCION 2. Gerard Guix narra en castellà i català ■ FUNDACIÓ ROMEA 3. Teresa Roig ha partit d'un treball periodístic per generar la seva ficció ■ FRANCESC MELCION

un concurs que em va salvar de la ruïna. En català és més fàcil subsistir a base de premis". Diu subsistir, no fer-se ric, i la seva recompensa és anar a escriure amb el portàtil al World Trade Center mentre observa com els altres estan treballant "allà tancats".

La possibilitat de guanyar premis és la raó per triar llengua i el seu blog el fa en anglès per un altre motiu: "Així em puc camuflar i els meus amics no em reconeixen". En el blog, de fet, explica els somnis, com el protagonista de la seva novel·la, un escriptor que recicla el seu món oníric en contes.

Fer-ho per encàrrec

La primera novel·la de Teresa Roig (Igualada, 1975) és en català perquè és fruit d'un encàrrec de l'editorial Alisis. La primavera del 2006, la revista *Sàptiens* va publicar un reportatge de Jordi Finestres sobre els espies nazis que es van refugiar a la Barcelona dels anys 40.

Hi havia un centenar d'espies nazis que van estar-se confinats al balneari de Caldes els anys 46 i 47. En van acabar deportant només un tres per

cent. A la novel·la de Roig, *L'herència de Horst* (Alisis), es pot veure on vivien i què feien: "Vaig deixar la meva feina de producció audiovisual per dedicar-me a escriure i va sorgir aquesta proposta. El fet que fos un encàrrec no va evitar que el pogués portar cap al terreny que m'interessa de les històries familiars".

La possibilitat de guanyar premis és una de les raons per triar l'idioma en què es narra

Roig escriu en les dues llengües: "Hi ha coses que m'han encarregat en castellà i també les he fetes. De fet, hi ha coses que les he escrit en castellà i les he traduïdes per presentar-les a un concurs".

Gerard Guix (Vic, 1975) tampoc té cap inconvenient a complir encàrrecs literaris en altres llengües: "Si em proposessin de guanyar un premi en castellà de novel·la, m'hi presentaria i després ja miraria que la novel·la també es publicés en català. De fet, quan escrius és el que vols: que et llegeixi més gent".

Guix també escriu en anglès: "Trio la llengua sabent que ho podré moure i tindrà sortida". De fet, la seva primera novel·la és en castellà, *Memorias (suicis y hambrientas)*, i ara acaba de treure'n una en català, *Dia de caça* (Columna), que parteix d'una pregunta: "Què passaria si en un petit poble es comencessin a revelar els secrets a partir d'un accident. Qui parlaria primer, qui tindria dubtes, qui es tendria rumors?".

Guix viu d'escriure: "S'han de fer moltes coses: teatre, guions de tele, col·laboracions diverses

per buscar-te la vida amb projectes nous. Un dia t'estrena una obra el Romea -*Gènesi 3.0*-, però això no passa sempre".

El cas d'Adele O'Lough (Marsella, 1974), autora de *De Beauchastel a Barcelona*, és també curiós. La seva novel·la està escrita en francès però encara no s'ha publicat en la llengua original, sinó que primer va sortir en la traducció al català perquè va tenir l'oportunitat de publicar-la a La Magrana. "En el meu cas va ser fàcil -ens diu- perquè coneixia l'amic d'un amic d'un amic que treballava a RBA". En canvi, ara està preparant un relat sobre un viatge a la Xina que sí que sortirà en francès.

Anna Carreras (Barcelona, 1977) acaba de treure *Camisa de foc* (Empúries), una primera novel·la sobre els deliris de l'amor i l'ha escrita en català perquè pensa en català. De tota manera, no rebutja que escriu en castellà "perquè la retòrica no és la mateixa i és un altre món que és interessant d'explorar, encara que no em fos tan còmode". Les seves raons, però, mai no serien materialistes. Encara ens queden joves romàntics, *malgré tout*. ■